

uit een oogpunt van menschenkennis, belangwekkend zijn te weten, welk getal bij dezen schrijver aan „niet veel geleden” beantwoordt.

Amsterdam, 30 Maart 1914.

H. BURGER.

EEN GEVAL VAN ACUTE PHOSPHORVERGIFTIGING.

De twee feiten, die de heer CARSTENS noemt in het nummer van 21 Maart j.l., bewijzen niets. Indien de president van de rechtbank de woorden gesproken heeft door den heer CARSTENS genoemd, dan heeft de eerste zich vergist. Evenmin bewijst iets de dagvaarding „op last van hooger hand” van onzen bediende, die inmiddels in eerste instantie is vrijgesproken en thans de behandeling in hooger beroep tegemoetgaat. Artikel 1, 13 en 30 van de wet op de artseneijbereidkunst zijn ons, evenals lijst C (door den heer CARSTENS niet aangehaald), in redactie en strekking volkomen bekend en duidelijk. Wij richten ons daarnaar en naar de toelichting, door minister THORBECKE gegeven, omtrent den geest van de wet.

Indien de heer CARSTENS een en ander eens aandachtig wil bestudeeren, zal hij kunnen gewaarworden, dat de wet op de artseneijbereidkunst niet *dien* handel raakt, welke zich onthoudt van aflevering aan „het publiek”, dus ook ons niet. Die wet laat ons in de aflevering aan „den detailhandel” volkomen vrij.

De detailhandel, dus zoowel apothekers als apotheekhoudende geneeskundigen, hebben er voor zorg te dragen, dat *zij* bij aflevering „aan het publiek” binnen de perken der wet blijven; drogisten moeten zich dan „bovendien” naar lijst C gedragen. Doch een drogist, die zou afleveren bijv. aan een apotheekhoudenden geneeskundige, aan een exporthuis, aan een plantage in Indië, enz., zou voor zulke leveringen, als niet aan „het publiek” geschiedende, lijst C mogen voorbijzien.

Amsterdam,
27 Maart 1914.

Koninklijke
Pharmaceutische Handelsvereniging.

EUGENESE EN ALKOHOL.

Aan collega B. H. STEPHAN.

Het doet mij genoegen, dat gij bestrijding van alcoholisme op één lijn stelt met bestrijding van tuberculose en geslachtsziekten. Het alcoholisme krijgt daardoor nog meer op zijn geweten dan die vele gevallen van ontaarding van het nageslacht. Immers de geslachtsziekten worden in zeer vele gevallen verkregen, doordat een lichte alcoholvergiftiging de psychische rem doet wegvallen, die het noodlottige geslachtelijke verkeer zou hebben voorkomen. Dat de alcohol een voorbeschikkend moment is voor tuberculose (rechtstreeks of zijdelings) is bekend.

Dat gij alcoholmisbruik streng afkeurt, wie zou daaraan een oogenblik getwijfeld hebben? Maar ik verlang meer. Ik verlang, dat ieder, die aanspoort tot krachtige bestrijding van tuberculose en geslachtsziekten, niet volstaan wil met te zeggen: gij moogt geen *misbruik* maken van alcoholische dranken, maar dat hij dan ook zal aansporen tot de meest denkbaar krachtige bestrijding van het alcoholisme. Dat doet men niet door te betoogen, dat de alcohol toch niet zoo heel schadelijk werkt; dat doet men ook niet door te verkondigen, dat alcoholmisbruik (is dat een goed te omschrijven begrip?) te veroordeelen is, maar dat doet men wel door te streven naar opheffing van de oorzaken van de volksziekte alcoholisme, d.w.z. de bronnen waaruit de alcoholhoudende dranken vloeien! Zoolang die dranken vloeien, blijven die „vele gevallen” van ontaarding bestaan. Wanneer een volk niet meer te lijden heeft van alcoholvergiftiging, zal de lichamelijke en geestelijke toestand van dat volk vooruitgaan. Daarom meen ik, dat eugense en het alcoholvraagstuk onafscheidelijk met elkaar samenhangen.

Over de eugenese in engeren zin, voorzoover het betreft selectie en regeling der voortplanting, laat ik voorloopig het woord aan hen, die dit vraagstuk grondiger bestudeerd hebben dan ik.

Vlieland, 29 Maart 1913.

W. D. VAN RENESSE,

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Febris typhoidea en oesters.

Tusschen 26 Januari en 23 Februari 1914 zijn te 's-Gravenhage een aantal gevallen van febris typhoidea voorgekomen, die volgens in de dagbladen verspreide geruchten in verband gebracht werden met het nuttigen van oesters, afkomstig uit Tholen. Door het bestuur der visscherijen op de Zeeuwsche stroomen is naar dit mogelijke verband op verzoek van den minister van landbouw, nijverheid en handel een onderzoek ingesteld en de uitslag daarvan is in een afzonderlijk bijvoegsel bij de *Nederlandsche Staatscourant* n°. 66 opgenomen.

Daar in 's-Gravenhage betrekkelijk weinig typhusgevallen voorkomen (10 à 20 per jaar), trok het voorkomen van acht gevallen, verdeeld over zes gezinnen, op 26 Januari, en daarna nog vijf gevallen, de aandacht der autoriteiten. Bij het onderzoek bleek, dat alle typhuslijders op 31 December oesters gegeten hadden. Door de Haag-sche autoriteiten is niet nagegaan, of de oesters ten huize van de tusschenhandelaars in die stad zouden kunnen besmet zijn, waarvoor anders wel aanleiding had kunnen bestaan, daar in November en December in 's-Gravenhage een drietal typhusgevallen waren voorgekomen. Daar echter de oesters door minstens vijf handelaren in de stad geleverd waren, werd deze mogelijkheid uitgesloten. Het bleek verder, dat al die vijf handelaren de oesters hadden ontvangen van één en dezelfde firma te Tholen. Deze firma had aan die vijf handelaars verzonden 12000 oesters; bovendien zijn op 29 December van Tholen ongeveer 150000 oesters naar het binnen- en buitenland verzonden en nu is het opmerkelijk, dat, behalve van 's-Gravenhage, geen enkel typhusgeval is bekend geworden, dat aan het gebruik dezer oesters kon toegeschreven worden. Wel zijn nog twee gevallen te Hamburg bekend geworden, maar gebleken is, dat beiden den Oudejaarsavond te 's-Gravenhage hebben doorgebracht.

Sommige winkeliers spoelen de oesters na het opensteken in zouthoudend leidingwater; het bestuur acht dezen maatregel niet geheel onschuldig; immers met de oester wordt tevens gespoeld de schelp, zoodat het daaraan klevende vuil in het spoelbekken achterblijft en een volgende oester kan besmetten. Bovendien bleek, dat in drukke dagen de oesters op voorhand worden opengestoken en dan open blijven liggen, zoodat mogelijkheid van besmetting niet uitgesloten is.

Het bestuur deelt vervolgens mede de voorschriften, waaraan de oesterkweekers zich hebben te onderwerpen. Uit het sedert 1903 onafgebroken voortgezet bacteriologisch en scheikundig onderzoek is gebleken, dat afvoerstoffen van Bergen op Zoom in de Eendracht doordringen en vooral tijdens de suikercampagne is dat water belangrijk verontreinigd. Oesters en mosselen in de Eendracht, Mosselkreek en Krabbe-kreek geteeld krijgen dan ook geen certificaat van onbesmettheid, maar moeten een quarantaine van drie weken ondergaan. De oesterputten te Tholen kunnen wel zulk een certificaat ontvangen behalve in de suikercampagne en veertien dagen daarna. De jongste suikercampagne was echter reeds begin December geëindigd. Bij een typhus-epidemie te Bergen op Zoom worden tijdelijk alle certificaten ingetrokken. In de laatste maanden van 1913 is slechts één geval van typhus in West-Noordbrabant voorgekomen